

Pfv. VII. 21. 634/2008/5.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Illés Levente ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Barbalics József ügyvéd által képviselt alperes ellen 2.189.900 forint vételár megfizetése iránt a Nagykanizsai Városi Bíróság előtt 5.Gp.21.178/2006. szám alatt indult, és a Zala Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság Gf.40.035/2008/6. számú ítéletével jogerősen elbírált perében a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperes részére 262.800 (Kettőszázhatvankettőezer-nyolcszáz) forint együttes másodfokú-, és felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

A peres felek között kb. 2000. évtől kezdődően üzleti kapcsolat állt fenn, melynek során az alperes szóbeli megrendelésére a felperes élőpulykát értékesített részére. A kialakult gyakorlat szerint a felperes az árut saját telephelyén adta át az alperesnek vagy megbízottjának, a szállítást az alperes végezte. A felperes az áru kiadásáról átvételi elismervényt állított ki, amelyet az alperes vagy megbízottja dátummal és aláírással igazolt. Ez az okmány képezte a számlázás alapját. 2003. július 8. és 16. között az alperes részére a felperes öt alkalommal adott el nagyobb mennyiségű élőpulykát, amelynek átvétele, számlázása és a vételár kiegyenlítése tárgyában a felek között vita nem keletkezett. 2003. július 30-a és augusztus 7-e között az alperes megrendelésére a felperes három alkalommal értékesített pulykát, e teljesítésről kiállított átvételi elismervényt, és három darab számlát bocsátott ki összesen 2.489.900 forint összegben. 2004. április 9-én az alperes részéről 300.000 forint teljesítés történt.

A felperes kereseti kérelmében 2.189.900 forint vételár és ennek 2003. augusztus 8. napjától járó törvényes késedelmi kamata

megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult; vitatta a pulykák átvételének tényét, vételárfizetési kötelezettségét, illetőleg a számlák átvételét is.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 2.189.900 forintot, és ennek 2003. augusztus 17. napjától járó törvényes kamatát. A kamatkövetelés egy része tekintetében a keresetet elutasította. A felek nyilatkozatai, a becsatolt okiratok, valamint a kihallgatott tanúk vallomása alapján tényként megállapította, hogy a peres felek között a vitatott három alkalommal is létrejött a szerződés, a felperes a dolog tulajdonjogát az alperesre átruházta, az árut birtokba bocsátotta, ezért az alperes a Ptk. 365. § (1) bekezdése alapján köteles az áru vételárát megfizetni.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint járt el, és a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes állításait megnyugtatóan bizonyította. Többek között figyelembe vette, hogy az alperes cégbélyegzőjének hiányában az átvételi elismervények nem tekinthetők teljes bizonyító erejű magánokiratnak, de az okiratokon az átvevő aláírása és az átvétel időpontja azonos formában szerepel. A bizonyítékok körében értékelte azt is, hogy az alperes által elismert korábbi áru átvételek és bizonylatolások miként történtek, milyen gyakorlat alakult ki a felek között. Ennek során megállapította, hogy a korábbi öt darab szállítás esetén sem szerepel az átvevő nevénél az alperes bélyegzőlenyomata, az átvétel körülményei hasonló módon voltak dokumentálva. Az ítélet értelmében a perbeli áruátadás tényét a kihallgatott tanúk vallomása is alátámasztotta. Hivatkozott arra, hogy az alperes azokon a tárgyalásokon, amelyeken a tanúk kihallgatása történt nem jelent meg. Végül jelentőséget tulajdonított ama ténynek, hogy a három számlában foglalt tartozásából az alperes 300.000 forintot a perindítást megelőzően törlesztett.

A másodfokú bíróság az alperes fellebbezése folytán meghozott jogerős ítéletében az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Az ítélet indokolása szerint a felperes a rendelkezésre álló bizonyítékokkal kétséget kizáróan nem bizonyította az alperesi tartozás fennállását. A másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésére hivatkozással kifejtette, hogy a kereset megalapozottsága vonatkozásában meggyőződése nem alakult ki, a rendelkezésre álló bizonyítékok nem elégségesek a felperesi követelés alátámasztására. Az átvételi elismervényeket oly mértékben hiányosnak tartotta, hogy azok a felperesi igény bizonyítására alkalmatlanok; az okiratokról hiányzik az alperes rekonstruálható aláírása, az alperes bélyegzője, illetve a szállítóeszköz azonosító adatai. Meggyőződése szerint a korábbi

időszakban öt alkalommal teljesített szerződésből a logika szabályai szerint nem következik az, hogy a jelen perben vitatott három darab adásvételi szerződés a felek között létrejött, és teljesedésbe ment volna a felperes által hivatkozott tartalommal. Nem tartotta az alperes terhére értékelhetőnek azt a tényt, hogy nem volt jelen egyes tárgyalásokon, hiszen képviselővel képviseltette magát. A perben kihallgatott mindhárom tanú a felperes alkalmazottja volt, akik érdektelennek nem tekinthetők. Megítélése szerint a 300.000 forintos alperesi kifizetés jogcímére vonatkozóan a perben nincsen adat, ezért ennek a körülménynek a felperes állítását bizonyító ereje nincs. A fentiekre tekintettel a felperes keresetét, mint bizonyítatlant elutasította.

A felperes a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmében a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 163. § (2), 164. § (1), 199. § és 206. § (1) bekezdésében foglaltakat. Kérelme indoklásául előadta, hogy az alperes semmilyen magyarázattal nem szolgált a 300.000 forint kifizetésére vonatkozóan, bár tagadta, hogy a perbeli követelés törlesztéseként fizetett. A kifizetés tényét a felek egyezően adták elő, ebből pedig okszerűen csak azt a következtetést lehetett levonni, hogy az a perbeli tartozás törlesztésére szolgált, mivel az alperesnek egyéb tartozása ekkor nem állt fenn.

A felperes kifejtette álláspontját arra vonatkozóan, hogy bizonyítási kötelezettségének eleget tett; szerinte a felperes nyilatkozata, a becsatolt okirati bizonyítékok és tanúvallomások állításait alátámasztották. Előadta, hogy a bélyegzőt csak a számlákon kötelező használni, az aláírás gyakorta olvashatatlan, a gépkocsi rendszáma pedig lehetséges, de nem szükséges kelléke az átvételi elismervénynek. Tévesnek nevezte azt, hogy a másodfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget a felek korábbi gyakorlatának. Hangsúlyozta, hogy az általa becsatolt átvételi elismervények, számlák és egyenlegközlő formálisan mindenképpen okirati erővel bírtak. A felperesi álláspont szerint az elsőfokú bíróság járt el a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően, a másodfokú bíróságnak nem volt indoka és jogalapja arra, hogy a bizonyítékok mérlegelésének eredményét megváltoztassa.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértésekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróságnak abban kellett állást foglalnia, hogy a bíróságok mennyiben tartották be a bizonyítás szabályait,

illetve melyik bíróság állapította meg a tényállást a Pp. 206. § (1) bekezdésének mindenben megfelelően.

A felülvizsgálati eljárás eredményeként azt kellett megállapítani, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében foglaltak helytállóak; a tényállás megállapítása során a Pp. 206. § (1) bekezdése értelmében jelentősége van a felek előadásának is, ezeket kell összevetni a bizonyítékokkal, a másodfokú bíróság azonban a felek előadásait kellően nem értékelte. A Legfelsőbb Bíróság a felperesi előadások mellett jelentőséget tulajdonított az alperes személyes előadásainak, és az érdemi ellenkérelmében foglaltaknak. Ennek során megállapította, hogy az alperes az első érdemi, 2007. május 23-án megtartott tárgyaláson - bár a kereset benyújtásától több hónap eltelt - még nem tudott a keresetre nézve határozott nyilatkozatot tenni, mert szerinte a könyvelési adatait nem nézte át. A későbbiekben pedig egy 2000. januári 5.488.000 forint végösszegű általa kifizetett előlegszámlára hivatkozott, amellyel a felperes szerinte még nem számolt el. A felperes tagadta az előleg kifizetését és becsatolta a számla törlésére vonatkozó okiratot; ezek után az alperes nem kívánta bizonyítani az előleg kifizetését, és nem kért elszámolást sem. Mindezek megingatták az alperesi előadások valóság tartalmát, és megerősítették a felperesi állítások helytállóságát.

Tévesen nem tulajdonított jelentőséget a másodfokú bíróság az áru kiadását végző, az átvételi elismervényt átadóként aláíró, felperesnél csoportvezetőként dolgozó T. J. tanú vallomásának, akinek kihallgatása során az alperes személyesen is jelen volt. Nevezett tanú előadta az átadás-átvétel körülményeit, bizonyította, hogy az alperes személyesen csak egy szállítmány átvételénél jelent meg, a többi átvételt a gépkocsi vezetője intézte. A tárgyaláson jelen lévő alperes a fenti tanú azon állítására sem tett észrevételt, miszerint az alperes több ízben ígéretet tett tartozása rendezésére. Ezen tanúvallomás alapján megállapítható, hogy a perbeli átvételi elismervényeket az alperes megbízásából eljárta, a zöld színű IFA-t vezető gépkocsivezető írta alá, akit a per során csak az alperes tudott volna megnevezni, ezzel az olvashatatlan aláírást azonosítani; ezt azonban nem tette meg. Miután ugyanezen aláírással, bélyegző nélkül korábban átvett áru ellenértékét az alperes kiegyenlítette, ezért az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a peres felek között kialakult gyakorlatra, a bizonyítékokból levont következtetése megfelel a logika szabályainak is. Az áru átvételének tényén nem változtathat az a körülmény, hogy az átvételi elismervényen nincsen feltüntetve a szállító jármű adata, és nem szerepel rajta az átvevő bélyegzője. A fenti adatok ugyanis azon a 940035. számú 2003. július 8-án kelt átvételi elismervényen sincsenek rajta, amelyet maga az alperes írt alá átvevőként, és melynek alapján kifizette a 817.400 forintos vételárat. Miután csupán néhány nap különbséggel történt a többi

szállítás egy másik személy hasonló módon történt áru átvételével, ezért az elsőfokú bíróság nem tévedett a perben rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok értékelése során.

A fentiekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogszabálysértő határozatot hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A Pp. 78. § (1) bekezdése szerint a pervesztes alperest kötelezni kellett mind a másodfokú, mind a felülvizsgálati eljárás költségeinek megfizetésére; ennek során a Legfelsőbb Bíróság figyelembe vette a felülvizsgálati kérelemre lerótt 131.400 forint felülvizsgálati eljárási illeték összegét, valamint a felperes képviselőjének mind a másodfokú-, mind a felülvizsgálati eljárásra megállapított ügyvédi munkadíját.

Budapest, 2009. február 05.

Dr. Fehér Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Kováts Rolandné s.k.
előadó bíró, Dr. Bartal Géza s.k. bíró